

Тражите нацрт уговора и стандардни информациони лист од финансијске институције

Након анализе различитих понуда и одабира понуде која вам најбоље одговара, требате се информисати и о својим правима и обавезама. Користите законско право да тражите нацрт уговора и стандардни информациони лист, те их детаљно прочитајте. Ови документи садрже све битне податке о трошковима које сте дужни плаћати као и информације о могућим ризицима који произилазе из уговорних обавеза. За све што вам није јасно затражите појашњења, врло је важно да разумијете услове задуживања као и своја права и обавезе. Потписивањем уговора, прихватате све услове из уговора те је због тога неопходно да знате шта прихватате.

Важне напомене

Након потписивања уговора, избјегните додатне трошкове благовременим плаћањем доспјелих рата микрокредита.

Од закљученог уговора о микрокредиту потписаног са финансијском институцијом можете одустати у року од 14 дана од датума потписивања уговора без навођења разлога за одустанак, под условом да нисте почели да користите микрокредитна средства.

Удружење микрокредитних
организација у БиХ – АМФИ

Контакт подаци

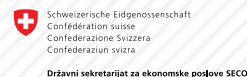
Загребачка 50/IV
71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина

Телефон: +387 61 144-531

E-Mail: info@amfi.ba

WEB: www.amfi.ba

У партнерству са:

ШТА ТРЕБАМО ЗНАТИ ПРИЈЕ ПОДИЗАЊА МИКРОКРЕДИТА

ОДГОВОРНО ЗАДУЖИВАЊЕ

Потребна су вам новчана средства у сврху покретања малог бизниса, куповине опреме/машина, реновирања стана, школовања и слично, те размишљате о подизању микрокредита. Микрокредит је новац који финансијска институција позајмљује кориснику микрокредита уз уговорну обавезу да ће га корисник вратити са каматом, која представља накнаду или цијену за позајмљени новац.

За одговорно задуживање изузетно је важно да узмете у разматрање сљедеће:

Поставите питање

“Да ли ми је микрокредит уопште потребан?”

Размислите о својим циљевима и како вам задуживање може помоћи да их постигнете. Можете ли остварити циљ на неки други начин нпр. штедњом, додатним приходима, продајом непотребних ствари и слично. Не задужујте се како бисте подмирили дневне трошкове односно куповали производе и услуге који вам нису нужни. Оправдано је узимање микрокредита за куповину или улагање у ствари чија ће вриједност расти.

Добро проучите кућни буџет

Прије него што се задужите треба добро размислити јер отплаћивање микрокредита често може бити велики терет за ваш кућни буџет. Потребно је имати јасну слику колики су ваши тренутни приходи, а колики расходи. Узмите у обзир ваша редовна мјесечна примања (плата, пензија, додатна примања...) као и ваше мјесечне издатке (издаци за режије, храну, хигијену, редовно школовање, здравство, превоз, одјећу, обућу...). Уколико већ имате микрокредит или неке друге обавезе тј. задужења у другим финансијским институцијама (банка, лизинг), потребно је да и те трошкове узмете у обзир. Рата микрокредита би требала бити мања од мјесечног износа који имате на располагању након подмирења основних животних потреба. Такођер је неопходно имати резервни план у случају да се финансијска ситуација погорша. Опште мишљење стручњака јесте да се не би требало задуживати у износима преко једне трећине личних прихода.

Предвидите ситуације до којих може доћи током отплатног периода а које би утицале на вашу могућност отплате микрокредита

Прије свега овдје се мисли на радни однос у којем се налазите (одређено или неодређено вријеме), неочекивано смањење радне способности, стабилност бранше или послодавца, планиране прилике у породици (трудноћа, рођење дјетета, школовање, трошкове селидбе, трошкови лијечења и слично). Процјена ризика је веома важан фактор који треба узети у обзир приликом разматрања опције задуживања.

Упоредите понуде од различитих финансијских институција

Велики је број финансијских институција које нуде микрокредите под различитим условима. Финансијске институције су дужне да вам пруже све информације о условима и свим битним карактеристикама услуге и/или производа које нуде у облику стандардног информационог листа. Путем информационог листа имате могућност да упоредите понуде различитих давалаца истих услуга и/или производа. Потрудите се да пронађете оне са најповољнијим условима. Приликом анализе понуда упоредите:

- Висину каматне стопе, а посебно ефективну каматну стопу;
- Рок отплате;
- Износ мјесечне рате;
- Укупне трошкове микрокредита (који укључују камате, СВЕ накнаде, трошкове и порезе повезане са одобравањем и коришћењем микрокредита, а који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе) и укупан износ који корисник треба да плати (збир износа микрокредита и укупних трошкова);
- Средства обезбјеђења отплате микрокредита.

Информишите се о могућим инструментима обезбјеђења

Најчешћи инструменти обезбјеђења су: мјенице, судужници, жирант, залагање покретне и непокретне имовине, хипотека те административна забрана/сагласност на заплјену примања. **Мјеница** представља вриједносни папир, којим сте се као потписник обавезали испунити обавезу у износу који финансијска институција значи. На основу мјенице се може покренути извршни судски поступак, уколико не извршавате своје обавезе. **Судужници** одговарају за наплату свих потраживања финансијске институције једнако као и ви, односно као главни дужник. Уколико сте се уговором у писаној форми обавезали у својству судужника, да ћете испунити ваљану и доспјелу обавезу главног дужника, ваша одговорност је једнака обавезама главног дужника и солидарно одговарате за све његове обавезе. **Жирант** се обавезује да ће повјериоцу у одређеном року платити дуг дужника кад се исцрпе сви други инструменти наплате дуга од главног дужника прописани уговором у писаној форми, коју жирант потписује. **Хипотека** је заложно право на имовини, што практично значи да ће у случају неплаћања микрокредитних обавеза, заложена имовина тј. предмет хипотеке бити продат, а корисник микрокредита може остати без некретнине/дома. Исто се односи и на заложу покретну имовину. **Административна забрана/сагласност** на заплјену примања је овјерена исправа којом корисник микрокредита даје сагласност да се ради наплате потраживања повјериоца заплијени дио његове плате и да се директно исплати повјериоцу на начин одређен у тој исправи.

Обратите пажњу на разлику између фиксне и промјењиве каматне стопе

Уколико се узима микрокредит са фиксном каматном стопом то значи да је каматна стопа непромјењива током укупног времена трајања уговора о микрокредиту. Промјењива каматна стопа значи да финансијска институција има право да, на начин унапријед договорен са корисником микрокредита, промијени камату у складу са уговореним промјењивим елементима који се јавно објављују или уговореним промјенама на тржишту. То значи да се износи мјесечних рата могу повећати, али такођер се могу и смањивати.

Обратите пажњу на разлику између ефективне и номиналне каматне стопе

Ефективна каматна стопа (ЕКС) је каматна стопа која приказује колико микрокредит клијента стварно кошта. ЕКС обухвата номиналну каматну стопу и све накнаде и трошкове по основу уговора о микрокредиту. Номинална каматна стопа (НКС) представља нето каматну стопу на основу које се израчунавају мјесечне рате и она не представља коначну и свеобухватну цијену микрокредита.

Шта је ЦРК?

Колико је важан ЦРК извјештај дужнику и судужнику?

ЦРК је извјештај из Централног регистра кредита (ЦРК). Може се добити на захтјев или на увид у финансијској институцији. Ту су приказана сва кредитна/микрокредитна задужења и јемства са појединостима о задужењу (датум издавања, износ, висина рате, износ у кашњењу, број дана у кашњењу итд.). Врло је битно нагласити да ће свако кашњење тј. неуредност у отплати задуживања остати забиљежено у кредитном регистру. Таква кредитна историја може представљати сметњу у сваком будућем задуживању. Уколико сте судужник или желите бити некоме жирант/судужник, а прије коначне одлуке, увид у кредитни регистар дужника је врло важан. На тај начин ћете се моћи упознати са његовим задужењима и евентуалним кашњењима у отплати постојећих дугова те донијети одговорну одлуку да ли се желите изложити ризику враћања микрокредита умјесто дужника. Жирант и/или судужник нема право тражити увид у кредитну историју дужника од финансијске институције, већ исту може захтијевати од дужника тј. носиоца микрокредита, а који је у обавези пружити ову информацију жиранту и/или судужнику.